Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

9. rujna 2021.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zajednička politika azila i supsidijarne zaštite – Direktiva 2011/95/EU – Članak 2. točka (j) treća alineja – Pojam ‚član obitelji' – Punoljetna osoba koja traži međunarodnu zaštitu na temelju svoje obiteljske veze s maloljetnikom kojemu je već odobrena supsidijarna zaštita – Datum koji je mjerodavan za ocjenu svojstva ‚maloljetnika'"

U predmetu C-768/19,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Bundesverwaltungsgericht (Savezni upravni sud, Njemačka), odlukom od 15. kolovoza 2019., koju je Sud zaprimio 18. listopada 2019., u postupku

Bundesrepublik Deutschland

protiv

SE,

uz sudjelovanje:

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: A. Prechal, predsjednica vijeća, N. Wahl, F. Biltgen, L. S. Rossi (izvjestiteljica) i J. Passer, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Hogan,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Bundesrepublik Deutschland, A. Schumacher, u svojstvu agenta,

– za njemačku vladu, J. Möller i R. Kanitz, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: njemački

– za mađarsku vladu, K. Szíjjártó i M. Z. Fehér, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, A. Azéma, M. Condou-Durande, K. Kaiser i C. Ladenburger, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 25. ožujka 2021.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 2. točke (j) Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite (SL 2011., L 337, str. 9.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 13., str. 248. i ispravak SL 2020., L 76, str. 37.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osobe SE, afganistanskog državljanina, i Bundesrepublik Deutschland, povodom odbijanja Bundesamta für Migration und Flüchtlinge (Savezni ured za migraciju i izbjeglice, Njemačka) da mu odobri status izbjeglice ili supsidijarnu zaštitu na temelju spajanja obitelji, i to s njegovim sinom.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2011/95

3 Uvodne izjave 12., 16., 18., 19. i 38. Direktive 2011/95 glase:

„(12) Glavni je cilj ove Direktive, s jedne strane, osigurati da države članice primjenjuju zajedničke kriterije za utvrđivanje osoba kojima je zaista potrebna međunarodna zaštita i, s druge strane, osigurati da minimalna razina pogodnosti bude dostupna tim osobama u svim državama članicama.

[…]

(16) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela koja su posebno priznata Poveljom o temeljnim pravima Europske unije. Ovom se Direktivom posebno nastoji osigurati puno poštivanje ljudskog dostojanstva i prava na azil tražitelja azila i članova njihovih obitelji u pratnji te promicati primjenu članaka 1., 7., 11., 14., 15., 16., 18., 21., 24., 34. i 35. te Povelje pa se, stoga, treba provoditi na odgovarajući način.

[…]

(18) ‚Najbolji interes djeteta' treba biti glavna briga država članica kada provode ovu Direktivu, u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta […] [sklopljenom u New Yorku 20. studenoga 1989. (*Zbirka međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda*, sv. 1577., str. 3.)]. Pri procjenjivanju najboljeg interesa djeteta države članice trebaju posebnu pažnju posvetiti načelu jedinstvenosti obitelji, dobrobiti maloljetnika i socijalnom razvoju, sigurnosti i sigurnosnim aspektima te mišljenju maloljetnika u skladu s njegovim ili njezinim godinama i zrelošću.

(19) Potrebno je proširiti pojam članova obitelji, uzimajući u obzir posebne različite okolnosti ovisnosti, a posebnu pažnju potrebno je posvetiti najboljem interesu djeteta.

[…]

(38) Prilikom odlučivanja o ispunjavaju uvjeta za povlastice iz ove Direktive države članice trebaju uzimati u obzir najbolji interes djeteta, kao i posebne okolnosti ovisnosti korisnika međunarodne zaštite o bližim srodnicima koji se već nalaze u državi članici i koji nisu članovi obitelji tog korisnika. […]"

4 Člankom 2. te direktive, naslovljenim „Definicije", propisuje se:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[…]

(j) ‚članovi obitelji' znači sljedeći članovi obitelji korisnika međunarodne zaštite koji su prisutni u istoj državi članici u pogledu zahtjeva za međunarodnom zaštitom, pod uvjetom da je obitelj već postojala u državi podrijetla:

[…]

– otac, majka ili druga odrasla osoba odgovorna za korisnika međunarodne zaštite, prema pravu ili praksi dotične države članice, kada je korisnik maloljetan i nije u braku;

(k) ‚maloljetnik' znači državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva mlađa od 18 godina,

[…]"

5 U članku 3. navedene direktive, naslovljenom „Povoljniji standardi", propisuje se:

„Države članice mogu uvesti ili zadržati povoljnije standarde prema kojima se određuje koje osobe ispunjavaju uvjete za dobivanje statusa izbjeglica ili za odobrenje supsidijarne zaštite, kao i on[e] prema kojima se utvrđuje sadržaj međunarodne zaštite, pod uvjetom da su ti standardi u skladu s ovom Direktivom."

6 U skladu s člankom 20. stavcima 2. i 5. iste direktive:

„2. Ovo se poglavlje primjenjuje na izbjeglice i osobe koje imaju pravo na supsidijarnu zaštitu osim ako nije drukčije navedeno.

[…]

5. Države članice prilikom provedbe odredaba ovog poglavlja koje uključuju maloljetnike u prvom redu uzimaju u obzir najbolji interes djeteta.”

7 Članak 23. Direktive 2011/95, naslovljen „Održavanje obiteljskog jedinstva”, propisuje:

„1. Države članice osiguravaju da se održi obiteljsko jedinstvo.

2. Države članice moraju se pobrinuti da članovi obitelji osobe koja je korisnik međunarodne zaštite koji pojedinačno ne ispunjavaju uvjete za takvu zaštitu imaju pravo tražiti povlastice iz članaka od 24. do 34. u skladu s nacionalnim postupcima i u onoj mjeri u kojoj je to u skladu s osobnim pravnim statusom člana obitelji.

3. Stavci 1. i 2. ne primjenjuju se ako na temelju poglavlja III. i IV. član obitelji nema ili ne bi imao pravo na međunarodnu zaštitu.

[…]”

8 Članak 24. stavak 2. te direktive glasi:

„Čim prije nakon odobravanja međunarodne zaštite, države članice izdaju osobama sa statusom supsidijarne zaštite i članovima njihove obitelji obnovljivu dozvolu boravka koja mora vrijediti barem godinu dana i, u slučaju produljenja, barem dvije godine osim ako neotklonjivi razlozi nacionalne sigurnosti ili javnog reda nalažu drukčije.”

Direktiva 2013/32/EU

Člankom 6. Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (SL 2013., L 180, str. 60.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 249. i ispravci SL 2020., L 76, str. 38. i SL 2020., L 415, str. 90.), naslovljenim „Pristup postupku”, određuje se:

„1. Ako osoba podnese [istakne] zahtjev za međunarodnu zaštitu tijelu koje je nadležno prema nacionalnom pravu za evidentiranje takvih zahtjeva, zahtjev se evidentira najkasnije tri radna dana od podnošenja [isticanja] zahtjeva.

Ako je zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen [istaknut] drugim tijelima za koja je vjerojatno da zaprimaju takve zahtjeve, ali nisu nadležna za evidentiranje prema nacionalnom pravu, države članice osiguravaju da se zahtjev evidentira najkasnije šest radnih dana od podnošenja [isticanja] zahtjeva.

Države članice osiguravaju da ta druga tijela za koja je vjerojatno da zaprimaju takve zahtjeve za međunarodnu zaštitu, kao što su policija, granična policija, tijela nadležna za iseljeništvo i osoblje ustanova za zadržavanje, imaju odgovarajuće informacije te da njihovo osoblje dobije potrebnu razinu osposobljenosti za obavljanje njihovih zadaća i obveza te smjernice kako obavješćivati podnositelje zahtjeva o tome gdje i kako podnositi zahtjeve za međunarodnu zaštitu.

2. Države članice osiguravaju da osoba koja je podnijela [istaknula] zahtjev za međunarodnu zaštitu ima učinkovitu mogućnost njegovog što ranijeg podnošenja. Ako podnositelj zahtjeva ne podnese zahtjev, države članice mogu u skladu s tome primijeniti članak 28.

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., države članice mogu zahtijevati da se zahtjevi za međunarodnu zaštitu podnose osobno i/ili na određenom mjestu.

4. Bez obzira na stavak 3., zahtjev za međunarodnu zaštitu smatra se podnesenim ako su obrazac koji je podnio [istaknuo] podnositelj zahtjeva ili, ako je predviđeno nacionalnim pravom, službeno izvješće, zaprimila nadležna tijela određene države članice.

[…]”

Njemačko pravo

9 Direktiva 2011/95 prenesena je u njemačko pravo Asylgesetzom (Zakon o pravu na azil) (BGBl. 2008. I, str. 1798., u daljnjem tekstu: AsylG).

10 U AsylG-u postoji razlikovanje između neformalnog traženja azila (članak 13. stavak 1. AsylG-a) i formalnih zahtjeva za azil (članak 14. stavak 1. AsylG-a).

11 Članak 13. stavak 1. AsylG-a predviđa:

„Zahtjev za azil postoji ako iz namjere državljanina treće zemlje izražene pisanim putem, usmeno ili na drugi način proizlazi da na njemačkom državnom području traži zaštitu od političkog progona ili zaštitu od udaljavanja ili drugog prisilnog vraćanja u državu u kojoj mu prijeti progon u smislu članka 3. stavka 1. ili ozbiljna šteta u smislu članka 4. stavka 1.”

12 Člankom 14. stavkom 1. AsylG-a propisuje se:

„Zahtjev za azil podnosi se podružnici Saveznog ureda za migraciju i izbjeglice koja je ustrojena pri prihvatnom centru koji je nadležan za prihvat državljana treće zemlje.”

13 Članak 26. AsylG-a glasi:

„[…]

(2) Maloljetnom djetetu, koje nije u braku, državljanina treće zemlje koji je korisnik prava na azil, a koje je bilo maloljetno u trenutku podnošenja zahtjeva za azil, odobrit će se traženi azil ako je tom državljaninu treće zemlje pravo na azil pravomoćno priznato te se ne može opozvati ili povući.

(3) Roditeljima maloljetnog korisnika prava na azil, koji nije u braku, ili drugoj odrasloj osobi u smislu članka 2. točke (j) Direktive [2011/95] pravo na azil na temelju zahtjeva odobrit će se pod sljedećim uvjetima:

1. priznanje prava na azil korisniku postalo je pravomoćno,

2. obitelj, u smislu članka 2. točke (j) Direktive [2011/95], već je postojala u državi u kojoj se korisnika azila politički progoni,

3. na njemačko državno područje ušli su prije priznanja prava na azil ili su zahtjev za azil podnijeli neposredno po ulasku na to državno područje,

4. priznato pravo na azil ne može se opozvati ni povući, i

5. skrbe za korisnika prava na azil.

Prvi podstavak točke 1. do 4. na odgovarajući se način primjenjuje na braću i sestre, koji nisu u braku, maloljetnog korisnika azila koji su bili maloljetni u trenutku isticanja svojeg zahtjeva za azil.

[…]

(5) Stavci 1. do 4. primjenjuju se *mutatis mutanndis* na članove obitelji korisnikâ međunarodne zaštite navedene u stavcima 1. do 3. Pravo na azil zamjenjuje se statusom izbjeglice ili supsidijarnom zaštitom. Supsidijarna zaštita kao člana obitelji korisnikâ međunarodne zaštite ne odobrava se ako postoji razlog za isključenje u skladu s člankom 4. stavkom 2.”

14 Članak 77. stavak 1. AsylG-a glasi:

„Sud u sporovima koji spadaju u područje primjene ovog zakona svoju odluku temelji na činjeničnoj i pravnoj situaciji koja postoji u trenutku posljednje rasprave; ako odlučuje bez prethodne rasprave, mjerodavan je trenutak donošenja odluke. […]”

Činjenice u glavnom postupku i prethodna pitanja

15 Iz spisa kojim Sud raspolaže proizlazi da je sin tužitelja iz glavnog postupka, rođen 20. travnja 1998., stigao u Njemačku u tijeku 2012. godine i ondje istaknuo zahtjev za azil 21. kolovoza te iste godine. Dana 13. svibnja 2016., odnosno kada je to dijete već bilo navršilo 18 godina, Savezni ured za migraciju i izbjeglice odbio je njegov zahtjev za azil, ali mu je odobrio status supsidijarne zaštite.

16 Tužitelj iz glavnog postupka u Njemačku je pristigao u siječnju 2016. Sljedećeg mjeseca zatražio je azil te je 21. travnja iste godine podnio formalni zahtjev za međunarodnu zaštitu. Savezni ured za migraciju i izbjeglice odbio je zahtjev za azil tužitelja iz glavnog postupka, odbio mu odobriti status izbjeglice i status supsidijarne zaštite te je utvrdio nepostojanje razloga koji bi se protivili njegovu udaljavanju.

17 Odlukom od 23. svibnja 2018. Verwaltungsgericht (Upravni sud, Njemačka) prihvatio je tužbu tužitelja iz glavnog postupka protiv odluke Saveznog ureda za migraciju i izbjeglice te naložio Saveznoj Republici Njemačkoj da mu prizna status supsidijarne zaštite na temelju članka 26. stavka 3. prvog podstavka i stavka 5. AsylG-a, kao roditelju maloljetnika koji nije u braku i koji je korisnik te zaštite. Taj je sud smatrao da je sin tužitelja iz glavnog postupka bio maloljetan na datum koji je u tom pogledu mjerodavan, odnosno na datum isticanja svojeg zahtjeva za azil. U tom je kontekstu navedeni sud presudio da se trenutak u kojem podnositelj zahtjeva prvi put zatraži azil u Njemačkoj ili nadležno tijelo to primi na znanje mora smatrati trenutkom isticanja zahtjeva za azil.

18 Savezna Republika Njemačka podnijela je Bundesverwaltungsgerichtu (Savezni upravni sud, Njemačka) kasacijsku žalbu protiv te odluke, u kojoj se navodi da je povrijeđen članak 26. stavak 3. prvi podstavak AsylG-a. Tvrdi da se, u skladu s člankom 77. stavkom 1. AsylG-a, odluka o zahtjevu za azil tužitelja iz glavnog postupka treba temeljiti na činjeničnom i pravnom stanju u vrijeme održavanja posljednje rasprave pred sudom koji odlučuje o meritumu ili – ako takve rasprave nije bilo – na dan donošenja sudske odluke. Budući da sin tužitelja iz glavnog postupka

na datum koji je mjerodavan po toj odredbi više nije bio maloljetan, tužitelj iz glavnog postupka ne može se pozivati na primjenu članka 26. stavka 3. AsylG-a, koji upućuje na članak 2. točku (j) Direktive 2011/95. Prava roditelja u skladu s člankom 2. točkom (j) mogu nastati samo ako je riječ o djetetu koje je u trenutku u kojem mu je nadležno tijelo odobrilo status supsidijarne zaštite još uvijek bilo maloljetno. Taj zaključak potkrepljuje i svrha članka 26. stavka 3. AsylG-a, odnosno zaštita interesa maloljetnikâ, koja postaje bespredmetna kada oni postanu punoljetni. U svakom slučaju, čak i ako postojanje uvjeta za odobrenje izvedenog prava na azil roditeljima maloljetnika treba ocjenjivati s obzirom na datum zahtjeva za azil dotičnog roditelja, treba uzeti u obzir datum na koji je on formalno podnio zahtjev za azil, u skladu s člankom 14. AsylG-a, a ne datum na koji je prvi put neformalno zatražio azil, u smislu članka 13. AsylG-a.

19 Sud koji je uputio zahtjev navodi da zahtjev za supsidijarnu zaštitu tužitelja iz glavnog postupka kao člana obitelji osobe koja je korisnik međunarodne zaštite treba prihvatiti ako je njegov sin bio „maloljetnik”, u smislu članka 2. točke (k) Direktive 2011/95, i ako mu je on bio skrbnik na datum koji je mjerodavan za ocjenu činjenica. U skladu s člankom 2. točkom (j) Direktive 2011/95, „član obitelji” korisnika međunarodne zaštite, ako je potonji maloljetan i nije u braku, jest, među ostalim, njegov otac, pod uvjetom da je prisutan u istoj državi članici u pogledu zahtjeva za međunarodnu zaštitu i da je obitelj već postojala u državi podrijetla. Međutim, prema mišljenju tog suda, iz teksta navedene odredbe ne može se sa sigurnošću utvrditi datum koji treba uzeti u obzir za ocjenu toga je li korisnik o kojem je riječ maloljetan i, ako je potrebno, postoji li svojstvo oca tog maloljetnika kao člana obitelji, u smislu iste odredbe, i nakon što predmetni korisnik postane punoljetan.

20 Kad je riječ o određivanju tog datuma, sud koji je uputio zahtjev ističe da je Sud u predmetu u kojem je donesena presuda od 12. travnja 2018., A i S (C-550/16, EU:C:2018:248) potvrdio da nacionalni propis kojim se spajanje obitelji čini ovisnim o trenutku u kojem nadležno nacionalno tijelo formalno donese odluku kojom se dotičnoj osobi priznaje status izbjeglice može velikom dijelu izbjeglica koji su podnijeli svoje zahtjeve za međunarodnu zaštitu kao maloljetnici bez pratnje oduzeti uživanje tog prava. Taj sud, međutim, smatra da se rasuđivanje Suda iz tog predmeta ne može primijeniti u ovom slučaju jer, za razliku od onoga o čemu je bilo riječ u navedenom predmetu, dijete tužitelja iz glavnog postupka nije korisnik prava na azil, nego statusa supsidijarne zaštite, čije odobrenje, za razliku od statusa izbjeglice, ovisi o formalnoj odluci.

21 Osim toga, ovisno o slučaju, u tim se okolnostima postavlja i pitanje o tome treba li, kako bi se odredio trenutak zahtjeva za međunarodnu zaštitu, uzeti u obzir trenutak u kojem je iskazano neformalno traženje azila ili pak trenutak u kojem je zahtjev za azil podnesen u pravilnom obliku.

22 Usto, sud koji je uputio zahtjev dvoji o važnosti stvarnog nastavka obiteljskog života dotičnog djeteta i roditelja, u smislu članka 7. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), u državi članici domaćinu, o prethodnom postojanju takvog života u državi podrijetla te o namjeri tužitelja iz glavnog postupka da stvarno ostvaruje svoju roditeljsku odgovornost u državi članici domaćinu.

23 Naposljetku, sud koji je uputio zahtjev pita se prestaje li svojstvo podnositelja zahtjeva za azil kao člana obitelji, u smislu članka 2. točke (j) treće alineje Direktive 2011/95, punoljetnošću korisnika zaštite, s obzirom na to da se čini da je to svojstvo povezano s ograničenim trajanjem maloljetnosti korisnika zaštite.

24 U tim je okolnostima Bundesverwaltungsgericht (Savezni upravni sud) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li se u pogledu podnositelja zahtjeva za azil koji je prije punoljetnosti svojeg djeteta s kojim je u državi podrijetla činio obitelj, a kojem je djetetu, na temelju zahtjeva za zaštitu istaknutog za vrijeme maloljetnosti odobren status supsidijarne zaštite nakon stjecanja punoljetnosti (u daljnjem tekstu: korisnik zaštite), ušao u državu članicu domaćina korisnika zaštite te u njoj također istaknuo zahtjev za međunarodnu zaštitu (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva za azil) u slučaju nacionalnog propisa kojim se u vezi s priznavanjem prava na odobravanje supsidijarne zaštite, izvedenog iz prava korisnika zaštite, upućuje na članak 2. točku (j) Direktive [2011/95] za odgovor na pitanje je li korisnik zaštite ‚maloljetan' u smislu članka 2. točke (j) Direktive [2011/95] uzeti u obzir trenutak donošenja odluke o zahtjevu za azil podnositelja zahtjeva ili pak određeni prethodni trenutak, poput trenutka u kojem je
   (a) korisniku zaštite odobren status supsidijarne zaštite,
   (b) podnositelj zahtjeva za azil istaknuo svoj zahtjev za azil,
   (c) podnositelj zahtjeva za azil ušao na državno područje države članice domaćina ili
   (d) korisnik zaštite istaknuo svoj zahtjev za azil?

2. Ako je
   (a) mjerodavan trenutak isticanja zahtjeva za azil:

   treba li u tom pogledu uzeti u obzir isticanje zahtjeva za zaštitu pisanim putem, usmeno ili na drugi način, koji je nacionalno tijelo nadležno za postupanje po zahtjevu za azil primilo na znanje (neformalno traženje zaštite), ili podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu?
   (b) mjerodavan trenutak ulaska podnositelja zahtjeva za azil na državno područje ili trenutak njegova podnošenja zahtjeva za azil:

   treba li uzeti u obzir to što u tom trenutku još nije bilo odlučeno o zahtjevu za zaštitu budućeg korisnika zaštite?

3. (a) Koji uvjeti postoje u pogledu situacije opisane u prvom pitanju kako bi se podnositelj zahtjeva za azil smatrao ‚članom obitelji' (članak 2. točka (j) treća alineja Direktive [2011/95]) koji je ‚prisutan u istoj državi članici u pogledu zahtjeva za međunarodnu zaštitu' u kojoj se nalazi korisnik međunarodne zaštite koji je član obitelji koja je ‚već postojala u državi podrijetla'? Uključuje li to, među ostalim, to da se obiteljski život, u smislu članka 7. Povelje, između korisnika zaštite i podnositelja zahtjeva za azil nastavio u državi članici domaćinu ili je dovoljna puka istodobna prisutnost korisnika zaštite i podnositelja zahtjeva za azil u državi članici domaćinu? Je li roditelj član obitelji i ako se prema okolnostima pojedinačnog slučaja ulaskom na državno područje nije namjeravala stvarno preuzeti odgovornost u smislu članka 2. točke (j) treće alineje Direktive [2011/95] za korisnika međunarodne zaštite koji je još maloljetan i nije u braku?
   (b) Ako na pitanje 3. (a) treba odgovoriti na način da se obiteljski život, u smislu članka 7. Povelje, između korisnika zaštite i podnositelja zahtjeva za azil morao nastaviti u državi članici domaćinu, je li bitno u kojem se trenutku nastavio? Treba li u tom pogledu osobito uzeti u obzir je li se obiteljski život nastavio u određenom roku nakon ulaska podnositelja zahtjeva za azil na državno područje ili u trenutku u kojem je podnositelj zahtjeva za azil istaknuo svoj zahtjev za azil ili pak u trenutku u kojem je korisnik zaštite još bio maloljetan?

4. Prestaje li status podnositelja zahtjeva za azil kao člana obitelji u smislu članka 2. točke (j) treće alineje Direktive [2011/95] punoljetnošću korisnika zaštite i time povezanim prestankom odgovornosti za osobu koja je maloljetna i nije u braku? Ako odgovor na to pitanje bude negativan: postoji li to svojstvo člana obitelji (i s time povezana prava) vremenski neograničeno i nakon tog trenutka ili prestaje nakon određenog roka (ako da, kojeg?) ili nastupanjem određenog događaja (ako da, kojeg?)?"

Postupak pred Sudom

25 Odlukom predsjednika Suda od 26. svibnja 2020. postupak u ovom predmetu prekinut je na temelju članka 55. stavka 1. točke (b) Poslovnika Suda do donošenja odluke u predmetima C-133/19, C-136/19 i C-137/19, État belge (Spajanje obitelji – maloljetno dijete). Presuda od 16. srpnja 2020., État belge (Spajanje obitelji – maloljetno dijete) (C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577) dostavljena je sudu koji je uputio zahtjev u predmetnom postupku kako bi odlučio ostaje li pri svojem zahtjevu za prethodnu odluku. Navedeni sud rješenjem od 19. kolovoza 2020., koje je tajništvu Suda pristiglo 26. kolovoza 2020., obavijestio je Sud da ostaje pri zahtjevu. Slijedom toga, postupak u ovom predmetu nastavljen je odlukom predsjednika Suda od 28. kolovoza 2020.

26 Od njemačke vlade odlukom Suda od 10. studenoga 2020. zatraženo je da u pisanom obliku pojasni razlike – osobito u smislu postupka, rokova i uvjeta – koje u njemačkom pravu postoje između neformalnog traženja azila, u smislu članka 13. stavka 1. AsylG-a, i formalnog zahtjeva za azil, u smislu članka 14. stavka 1. tog zakona. Njemačka vlada 14. prosinca 2020. odgovorila je na to pitanje.

27 Stranke glavnog postupka i druge zainteresirane osobe 10. studenoga 2020., na temelju članka 23. Statuta Suda Europske unije, pozvane su da se očituju o mogućim implikacijama presude od 16. srpnja 2020., État belge (Spajanje obitelji – maloljetno dijete) (C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577) na odgovor koji treba dati, osobito, na prvo postavljeno pitanje. Mađarska vlada i Europska komisija očitovale su se u tom pogledu.

O prethodnim pitanjima

Prvo i drugo pitanje

28 Svojim prvim i drugim pitanjem, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti nastoji doznati koji je – u situaciji u kojoj je podnositelj zahtjeva za azil ušao na državno područje države članice domaćina na kojem se nalazi njegovo maloljetno dijete koje nije u braku te namjerava iz statusa supsidijarne zaštite koji je dobilo to dijete izvesti pravo na azil na temelju zakonodavstva te države članice, kojim se takvo pravo dodjeljuje osobama obuhvaćenima člankom 2. točkom (j) trećom alinejom Direktive 2011/95 – datum mjerodavan za ocjenu o tome je li korisnik međunarodne zaštite „maloljetnik", u smislu te odredbe, a kako bi se odlučilo o zahtjevu za međunarodnu zaštitu koji je podnio taj podnositelj zahtjeva za azil.

29 Konkretno, sud koji je uputio zahtjev nastoji doznati treba li se pozvati na trenutak donošenja odluke o zahtjevu za azil koji je podnio navedeni podnositelj zahtjeva za azil ili na neki raniji trenutak.

30 Kako bi se odgovorilo na to pitanje, valja podsjetiti na to da je cilj Direktive 2011/95, donesene osobito na temelju članka 78. stavka 2. točke (b) UFEU-a, među ostalim, uspostaviti jedinstven sustav supsidijarne zaštite. U tom pogledu iz uvodne izjave 12. te direktive proizlazi da je jedan od njezinih glavnih ciljeva osigurati da države članice primjenjuju zajedničke kriterije za utvrđivanje osoba kojima je zaista potrebna međunarodna zaštita (presuda od 23. svibnja 2019., Bilali, C-720/17, EU:C:2019:448, t. 35. i navedena sudska praksa).

31 U tom kontekstu, člankom 23. stavcima 1. i 2. te direktive državama članicama nalaže se da osiguravaju da se održi obiteljsko jedinstvo i da se moraju pobrinuti da članovi obitelji osobe koja je korisnik međunarodne zaštite koji pojedinačno ne ispunjavaju uvjete za takvu zaštitu imaju pravo tražiti povlastice iz članaka 24. do 35. navedene direktive u skladu s nacionalnim postupcima i u onoj mjeri u kojoj je to u skladu s osobnim pravnim statusom dotičnog člana obitelji.

32 U članove obitelji korisnika međunarodne zaštite koji su prisutni u istoj državi članici u pogledu zahtjeva za međunarodnu zaštitu, pod uvjetom da je obitelj već postojala u državi podrijetla, ubrajaju se, u skladu s člankom 2. točkom (j) trećom alinejom Direktive 2011/95, otac, majka ili druga odrasla osoba odgovorna za korisnika međunarodne zaštite, prema pravu ili praksi dotične države članice, kada je korisnik maloljetan i nije u braku.

33 U tom pogledu valja istaknuti da, iako se člankom 2. točkom (k) Direktive 2011/95 određuje da maloljetnik mora biti mlađi od 18 godina, tom se odredbom ne precizira trenutak koji valja uzeti u obzir radi ocjene o tome je li takav uvjet ispunjen niti se u tom pogledu upućuje na pravo država članica.

34 U tim se okolnostima ne može smatrati da je zakonodavac Unije državama članicama dodijelio marginu prosudbe pri utvrđivanju trenutka koji valja uzeti u obzir radi ocjene o tome je li korisnik međunarodne zaštite „maloljetnik”, u smislu članka 2. točke (j) treće alineje Direktive 2011/95.

35 Naime, valja podsjetiti na to da, u skladu sa zahtjevima ujednačene primjene prava Unije kao i načela jednakosti, odredba prava Unije koja ne sadržava nikakvo izravno upućivanje na pravo država članica radi utvrđenja svojeg smisla i dosega treba u cijeloj Europskoj uniji imati autonomno i ujednačeno tumačenje, uzimajući u obzir osobito kontekst odredbe i cilj predmetnog propisa (presuda od 16. srpnja 2020., État belge (Spajanje obitelji – maloljetno dijete), C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577, t. 30. i navedena sudska praksa).

36 Usto, u skladu s uvodnom izjavom 16. Direktive 2011/95, njome se poštuju temeljna prava i načela koja su posebno priznata Poveljom te nastoji promicati primjena, među ostalim, njezinih članaka 7. i 24.

37 Konkretno, članak 7. Povelje, koji sadržava prava koja odgovaraju onima koja su zajamčena člankom 8. stavkom 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950., priznaje pravo na poštovanje privatnog ili obiteljskog života. Taj članak 7. treba, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, tumačiti u vezi s obvezom uzimanja u obzir najboljeg interesa djeteta, koja je priznata u članku 24. stavku 2. Povelje, i vodeći računa o potrebi da dijete održava redovite osobne odnose s obama roditeljima, koja je navedena u njezinu članku 24. stavku 3. (presuda od 16. srpnja 2020., État belge (Spajanje obitelji – maloljetno dijete), C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577, t. 34. i navedena sudska praksa).

38 Iz toga slijedi da odredbe Direktive 2011/95 treba tumačiti i primjenjivati osobito s obzirom na članak 7. i članak 24. stavke 2. i 3. Povelje, kao što to, uostalom, proizlazi kako iz teksta uvodnih izjava 18., 19. i 38. tako i iz članka 20. stavka 5. te direktive, u skladu s kojima, kada države članice provode navedenu direktivu, najbolji interes djeteta treba im biti glavna briga kojoj posvećuju posebnu pažnju, a pri procjenjivanju tog interesa trebaju posebno uzeti u obzir načelo jedinstvenosti obitelji, dobrobit maloljetnika i njegov socijalni razvoj.

39 No, valja utvrditi da, kao što to, među ostalim, ističe njemačka vlada, prihvaćanje datuma na koji nadležno tijelo dotične države članice odluči o zahtjevu za azil koji je istaknuo dotični roditelj, koji namjerava na temelju statusa supsidijarne zaštite koji je dobilo njegovo dijete izvesti pravo na supsidijarnu zaštitu, kao referentnog za potrebe ocjene o tome je li korisnik međunarodne zaštite „maloljetnik", u smislu članka 2. točke (j) treće alineje Direktive 2011/95, ne bi bilo u skladu ni s ciljevima koji su zadani tom direktivom ni sa zahtjevima koji proizlaze iz članka 7. Povelje, koji se odnose na promicanje obiteljskog života, i članka 24. stavka 2. Povelje, kojim se zahtijeva da je u svakom djelovanju koje se odnosi na djecu, osobito u djelovanju država članica prilikom primjene navedene direktive, primarni cilj zaštita najboljeg interesa djeteta (vidjeti po analogiji presudu od 16. srpnja 2020., État belge (Spajanje obitelji – maloljetno dijete), C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577, t. 36.).

40 Naime, nadležna nacionalna tijela i sudove ne potiče se na obradu zahtjeva koje su istaknuli roditelji maloljetnikâ s potrebnom hitnošću, kako bi se vodilo računa o ranjivosti tih maloljetnika, te bi stoga mogli djelovati na način koji bi ugrozio pravo na obiteljski život kako roditelja s njegovim maloljetnim djetetom tako i tog djeteta s članom njegove obitelji (vidjeti po analogiji presudu od 16. srpnja 2020., État belge (Spajanje obitelji – maloljetno dijete), C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577, t. 37. i navedenu sudsku praksu).

41 Usto, takvo tumačenje ne može zajamčiti ni jednako i predvidljivo postupanje prema svim podnositeljima zahtjeva koji se vremenski gledano nalaze u istoj situaciji, u skladu s načelima jednakog postupanja i pravne sigurnosti, jer bi se njime uspjeh zahtjeva za međunarodnu zaštitu uvjetovao uglavnom okolnostima koje se mogu pripisati nacionalnim upravnim tijelima ili sudovima, a osobito većom ili manjom brzinom kojom se obrađuje zahtjev ili kojom se odlučuje o pravnom sredstvu usmjerenom protiv odluke o odbijanju takvog zahtjeva, a ne okolnostima koje se mogu pripisati podnositelju zahtjeva za azil (vidjeti po analogiji presudu od 16. srpnja 2020., État belge (Spajanje obitelji – maloljetno dijete), C-133/19, C-136/19 i C-137/19, EU:C:2020:577, t. 42. i navedenu sudsku praksu).

42 U tim okolnostima valja smatrati, kao što je to u biti u točkama 73. i 74. svojeg mišljenja istaknuo nezavisni odvjetnik, da je – kada podnositelj zahtjeva za azil koji je ušao na državno područje države članice domaćina na kojem se nalazi njegovo maloljetno dijete koje nije u braku namjerava iz statusa supsidijarne zaštite koji je dobilo to dijete izvesti pravo na povlastice iz članaka 24. do 35. Direktive 2011/95 i, ovisno o slučaju, pravo na azil kada je to, u skladu s člankom 3. te direktive, predviđeno nacionalnim pravom – datum koji je mjerodavan za ocjenu o tome je li korisnik međunarodne zaštite „maloljetnik", u smislu članka 2. točke (j) treće alineje Direktive 2011/95, u svrhu odlučivanja o zahtjevu za azil koji je podnio njegov otac jest datum na koji je potonji istaknuo takav zahtjev.

43 Stoga se na pravo člana obitelji na te povlastice, uključujući, ovisno o slučaju, na pravo na azil kada je ono predviđeno nacionalnim pravom, dotični roditelj treba pozvati ako je njegovo dijete, koje je korisnik međunarodne zaštite, još uvijek maloljetno. K tomu, iz teksta članka 2. točke (j) treće alineje Direktive 2011/95 proizlazi da je obitelj morala već postojati u državi podrijetla i da su

članovi dotične obitelji morali biti prisutni u istoj državi članici u pogledu zahtjeva za međunarodnu zaštitu prije nego što taj korisnik postane punoljetan, što podrazumijeva i to da je navedeni korisnik tu zaštitu zatražio prije stjecanja punoljetnosti.

44 Takvo je tumačenje u skladu s ciljevima Direktive 2011/95 i temeljnim pravima zaštićenima u pravnom poretku Unije, koja, kao što je to navedeno u točkama 36. do 38. ove presude, podrazumijevaju posvećivanje posebne pažnje najboljem interesu djeteta, kao glavnog nastojanja država članica, a pri procjenjivanju tog najboljeg interesa trebaju posebno uzeti u obzir načelo jedinstvenosti obitelji, dobrobit maloljetnika i njegov socijalni razvoj.

45 U slučaju da se datum zahtjeva dotičnog roditelja smatra odlučujućim, sud koji je uputio zahtjev želi znati treba li smatrati da je taj datum onaj na koji je taj roditelj prvi put neformalno zatražio azil i na koji je nadležno tijelo to primilo na znanje ili pak datum na koji je navedeni roditelj formalno podnio zahtjev za azil.

46 U ovom slučaju, kao što to proizlazi iz spisa kojim Sud raspolaže, primjenjivo njemačko pravo razlikuje neformalno traženje azila, u skladu s člankom 13. stavkom 1. AsylG-a, i formalno isticanje zahtjevâ za azil, u skladu s člankom 14. stavkom 1. AsylG-a. To razlikovanje održava ono iz članka 6. stavka 2. Direktive 2013/32 između, s jedne strane, isticanja i, s druge strane, podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

47 U tom pogledu valja pojasniti da, kao što to proizlazi iz objašnjenja koja je dao sud koji je uputio zahtjev, dok se za isticanje neformalnog zahtjeva za azil, u smislu članka 13. stavka 1. AsylG-a, ne traži poseban oblik te ono uglavnom ovisi o okolnostima koje se mogu pripisati podnositelju zahtjeva za međunarodnu zaštitu, za podnošenje formalnog zahtjeva za azil, u smislu članka 14. stavka 1. AsylG-a, traži se pak da nadležno nacionalno upravno tijelo ispuni određene formalnosti.

48 Međutim, kao što je to u točki 76. svojeg mišljenja primijetio nezavisni odvjetnik, Sud je utvrdio da državljanin treće zemlje stječe status podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, u smislu članka 2. točke (c) Direktive 2013/32, od trenutka kada „istakne” takav zahtjev. U tom pogledu, dok je dotična država članica dužna evidentirati zahtjev za međunarodnu zaštitu, na temelju članka 6. stavka 1. prvog i drugog podstavka te direktive, i dok podnošenje tog zahtjeva u načelu zahtijeva od podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu da ispuni obrazac predviđen u tu svrhu, u skladu s člankom 6. stavcima 3. i 4. navedene direktive, radnja „isticanja” zahtjeva za međunarodnu zaštitu ne zahtijeva nikakvu administrativnu formalnost, pri čemu navedene formalnosti treba ispuniti u trenutku „podnošenja” zahtjeva (presuda od 25. lipnja 2020., Ministerio Fiscal (Tijelo koje može zaprimiti zahtjev za međunarodnu zaštitu), C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, t. 92. i 93.).

49 Slijedom toga, s jedne strane, stjecanje svojstva podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu ne može ovisiti ni o podnošenju ni o evidentiranju zahtjeva i, s druge strane, činjenica da državljanin treće zemlje izražava svoju želju da zahtijeva međunarodnu zaštitu pred „drugim tijelom” u smislu članka 6. stavka 1. drugog podstavka Direktive 2013/32 dovoljna je da mu se dodijeli status podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu i stoga da počne teći rok od šest radnih dana u kojem predmetna država članica mora evidentirati navedeni zahtjev (presuda od 25. lipnja 2020., Ministerio Fiscal (Tijelo koje može zaprimiti zahtjev za međunarodnu zaštitu), C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, t. 94.).

50 U ovom slučaju iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da je roditelj koji traži međunarodnu zaštitu ušao na njemačko državno područje u siječnju 2016. Tijekom sljedećeg mjeseca zatražio je azil te je 21. travnja 2016. podnio formalni zahtjev za azil u smislu članka 14. stavka 1. AsylG-a. Savezni ured za migraciju i izbjeglice odbio je zahtjev tužitelja iz glavnog postupka zato što je njegov sin postao punoljetan 20. travnja 2016.

51 U tim okolnostima treba smatrati da se, pod pretpostavkom da je podnositelj zahtjeva za azil neformalno istaknuo svoj zahtjev dok je njegov sin još bio maloljetnik u smislu članka 2. točke (k) Direktive 2011/95, za takvog podnositelja zahtjeva načelno treba smatrati da je na taj datum bio član obitelji korisnika supsidijarne zaštite, za potrebe potonje odredbe.

52 S obzirom na prethodna razmatranja, na prvo i drugo postavljeno pitanje valja odgovoriti da članak 2. točku (j) treću alineju Direktive 2011/95 treba tumačiti na način da – kada podnositelj zahtjeva za azil, koji je ušao na državno područje države članice domaćina na kojem se nalazi njegovo maloljetno dijete koje nije u braku, namjerava iz statusa supsidijarne zaštite koji je dobilo to dijete izvesti pravo na azil na temelju zakonodavstva te države članice kojim se to pravo dodjeljuje osobama obuhvaćenima člankom 2. točkom (j) trećom alinejom direktive 2011/95 – datum koji je mjerodavan za ocjenu o tome je li korisnik te zaštite „maloljetnik”, u smislu te odredbe, a kako bi se odlučilo o zahtjevu za međunarodnu zaštitu koji je podnio taj podnositelj zahtjeva za azil, jest datum na koji je potonji – ako je to primjenjivo, na neformalan način – podnio svoj zahtjev za azil.

Treće pitanje

53 Svojim trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 2. točku (j) treću alineju Direktive 2011/95, u vezi s njezinim člankom 23. stavkom 2. i člankom 7. Povelje, tumačiti na način da se pojmom „član obitelji” ne zahtijeva stvarni nastavak obiteljskog života između roditelja korisnika međunarodne zaštite i njegova djeteta. Taj sud pita i treba li se smatrati da je roditelj „član obitelji” ako cilj ulaska na državno područje države članice nije stvarno preuzimanje roditeljske odgovornosti, u smislu članka 2. točke (j) treće alineje Direktive 2011/95, u odnosu na dotično dijete.

54 U svrhu odgovora na to pitanje valja podsjetiti na to da, kada je riječ o djetetu koje je korisnik supsidijarne zaštite, članak 2. točka (j) treća alineja Direktive 2011/95 pojam „član obitelji” uvjetuje samo trima pretpostavkama navedenima u toj odredbi, to jest time da je obitelj već postojala u državi podrijetla, da su članovi obitelji korisnika zaštite prisutni u istoj državi članici u pogledu zahtjeva za međunarodnu zaštitu te da je korisnik međunarodne zaštite maloljetnik koji nije u braku. S druge strane, stvarni nastavak obiteljskog života na državnom području države članice domaćina nije među tim uvjetima.

55 Osim toga, ni članak 23. te direktive ne upućuje na stvarni nastavak obiteljskog života. Njezinim člankom 23. stavkom 1. određuje se da države članice osiguravaju da se održi obiteljsko jedinstvo, a člankom 23. stavkom 2. navedene direktive pobliže se navodi da se države članice moraju pobrinuti da članovi obitelji osobe koja je korisnik međunarodne zaštite načelno imaju pravo tražiti povlastice iz članaka 24. do 35. te direktive.

56 Isto tako, člankom 7. Povelje samo se predviđa da svatko ima pravo na poštovanje svojeg obiteljskog života te se, kao ni člankom 2. točkom (j) trećom alinejom odnosno člankom 23. Direktive 2011/95, ne nameće nikakav poseban zahtjev ni u pogledu načina ostvarivanja tog prava ni intenziteta dotičnih obiteljskih odnosa.

57 U tim se okolnostima ne može smatrati da pojam „član obitelji”, u smislu članka 2. točke (j) treće alineje Direktive 2011/95, ovisi o stvarnom nastavku obiteljskog života između korisnika međunarodne zaštite i roditelja koji namjerava iz statusa supsidijarne zaštite koji je dobilo njegovo dijete izvesti pravo na supsidijarnu zaštitu.

58 Drugim riječima, stvarni nastavak obiteljskog života ne čini uvjet za ostvarivanje povlastica koje se dodjeljuju članovima obitelji korisnika supsidijarne zaštite. Stoga, iako se relevantnim odredbama Direktive 2011/95 i Povelje štiti pravo na obiteljski život i promiče njegovo održavanje, njima se, u načelu, nositeljima tog prava prepušta da odluče o načinima na koji žele voditi svoj obiteljski život te im se osobito ne nameće nikakav zahtjev u pogledu intenziteta njihova obiteljskog odnosa.

59 S obzirom na prethodna razmatranja, na treće postavljeno pitanje valja odgovoriti da članak 2. točku (j) treću alineju Direktive 2011/95, u vezi s njezinim člankom 23. stavkom 2. i člankom 7. Povelje, treba tumačiti na način da se pojmom „član obitelji” ne zahtijeva stvarni nastavak obiteljskog života između roditelja korisnika međunarodne zaštite i njegova djeteta.

Četvrto pitanje

60 Svojim četvrtim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 2. točku (j) Direktive 2011/95 tumačiti na način da roditeljevo svojstvo člana obitelji, u smislu te odredbe, završava kada dijete koje je korisnik supsidijarne zaštite postane punoljetno, odnosno, slijedom toga, kada prestane roditeljska odgovornost za to dijete. U slučaju niječnog odgovora na to pitanje, sud koji je uputio zahtjev usto pita održava li se svojstvo člana obitelji tog roditelja i tom svojstvu pripadajuća prava neograničeno, odnosno i nakon datuma na koji je dotično dijete postalo punoljetno, ili pak ta prava prestaju postojati u određenom trenutku ili pod određenim uvjetima.

61 Da bi se odgovorilo na to pitanje, važno je napomenuti da se, u skladu s člankom 2. točkom (j) trećom alinejom Direktive 2011/95, u vezi s njezinim člankom 23. stavkom 2., oca, majku ili drugu odraslu osobu odgovornu za korisnika međunarodne zaštite, prema pravu ili praksi dotične države članice, ne treba smatrati članom obitelji, u smislu tog članka 2. točke (j), te oni stoga ne trebaju ostvarivati povlastice iz članaka 24. do 35. te direktive koje se, među ostalim, odnose na pravo na dozvolu boravka, pravo na zapošljavanje i pravo na smještaj na neograničeno vrijeme.

62 Usto, u skladu s člankom 24. stavkom 2. Direktive 2011/95, države članice izdaju osobama sa statusom supsidijarne zaštite i članovima njihove obitelji, čim prije nakon odobravanja međunarodne zaštite, dozvolu boravka koja mora vrijediti barem godinu dana i koja se može produljiti za najmanje dvije godine, osim ako neotklonjivi razlozi nacionalne sigurnosti ili javnog reda nalažu drukčije.

63 Međutim, valja smatrati da, na temelju tih odredaba, odobravanje međunarodne zaštite roditelju kao „članu obitelji” korisnika supsidijarne zaštite, u smislu članka 2. točke (j) Direktive 2011/95, čini pravo koje je izvedeno iz statusa supsidijarne zaštite njegova djeteta, a u svrhu održavanja obiteljskog jedinstva zainteresiranih osoba. U tim okolnostima, zaštita koja je dodijeljena takvom roditelju nikako ne može odmah prestati samom činjenicom da je dijete koje je korisnik supsidijarne zaštite postalo punoljetno ili, u svakom slučaju, ne može dovesti do toga da se dotičnom roditelju automatski ukine dozvola boravka koja vrijedi još neko određeno vrijeme.

64 Naime, ako su „članovi obitelji” korisnika supsidijarne zaštite u određenom trenutku ispunjavali uvjete te definicije, subjektivno pravo na povlastice predviđene u člancima 24. do 35. te direktive koje im je dodijeljeno mora postojati i nakon punoljetnosti navedenog korisnika, dok je važeća dozvola boravka koja im je dodijeljena u skladu s člankom 24. navedene direktive.

65 U tom pogledu, kao što je to istaknula Komisija, države članice mogu, pri utvrđivanju trajanja dozvole boravka, uzeti u obzir činjenicu da će korisnik međunarodne zaštite postati punoljetan nakon nastanka subjektivnog prava članova njegove obitelji. Naime, tekstom članka 24. stavka 2. Direktive 2011/95, među ostalim, ne isključuje se razlikovanje roka važenja dozvole boravka korisnika te zaštite i roka važenja dozvole boravka članova njegove obitelji. Međutim, dozvola boravka potonjih mora vrijediti barem godinu dana.

66 S obzirom na prethodna razmatranja, na četvrto postavljeno pitanje valja odgovoriti da članak 2. točku (j) treću alineju Direktive 2011/95, u vezi s njezinim člankom 23. stavkom 2., treba tumačiti na način da prava koja članovi obitelji korisnika supsidijarne zaštite izvode iz statusa supsidijarne zaštite koji je dobilo njihovo dijete, osobito povlastice predviđene u člancima 24. do 35. te direktive, postoje i nakon što taj korisnik postane punoljetan, dok je važeća dozvola boravka koja im je dodijeljena u skladu s člankom 24. stavkom 2. te direktive.

Troškovi

67 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

1. **Članak 2. točku (j) treću alineju Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite treba tumačiti na način da – kada podnositelj zahtjeva za azil, koji je ušao na državno područje države članice domaćina na kojem se nalazi njegovo maloljetno dijete koje nije u braku, namjerava iz statusa supsidijarne zaštite koji je dobilo to dijete izvesti pravo na azil na temelju zakonodavstva te države članice kojim se to pravo dodjeljuje osobama obuhvaćenima člankom 2. točkom (j) trećom alinejom Direktive 2011/95 – datum koji je mjerodavan za ocjenu o tome je li korisnik te zaštite „maloljetnik”, u smislu te odredbe, a kako bi se odlučilo o zahtjevu za međunarodnu zaštitu koji je podnio taj podnositelj zahtjeva za azil, jest datum na koji je potonji – ako je to primjenjivo, na neformalan način – podnio svoj zahtjev za azil.**

2. **Članak 2. točku (j) treću alineju Direktive 2011/95, u vezi s njezinim člankom 23. stavkom 2. i člankom 7. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, treba tumačiti na način da se pojmom „član obitelji” ne zahtijeva stvarni nastavak obiteljskog života između roditelja korisnika međunarodne zaštite i njegova djeteta.**

3. Članak 2. točku (j) treću alineju Direktive 2011/95, u vezi s njezinim člankom 23. stavkom 2., treba tumačiti na način da prava koja članovi obitelji korisnika supsidijarne zaštite izvode iz statusa supsidijarne zaštite koji je dobilo njihovo dijete, osobito povlastice predviđene u člancima 24. do 35. te direktive, postoje i nakon što taj korisnik postane punoljetan, dok je važeća dozvola boravka koja im je dodijeljena u skladu s člankom 24. stavkom 2. te direktive.

Potpisi